

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi – IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

ISSN: 2618-5725

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi- IJONASS 2017 yılında yayın hayatına başlayan hakemli (Çift Kör Hakemlik/ Double Blind Review) ve bilimsel uluslararası bir dergidir. Yayın dili Türkçe ve İngilizcedir. Dergiye kabul edilen çalışmalar çevrimiçi (online) olarak yayınlanmaktadır. Sosyal Bilgiler çalışma alanında ve editör kurulunun uygun gördüğü eğitim bilimleri/sosyal bilimler/spor bilimleri/güzel sanatlar alanlarında yapılan özgün nitelikteki çalışmaları yayınlamak eğitim-öğretim süreçlerinde, öğretmen yetiştirme alanında mevcut durumları ortaya koyma, sorunlara dikkat çekme ve çözüm önerileri getirme vb. katkılar sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırma ve derleme makaleler yanında, ders etkinlikleri, kitap inceleme ve biyografi çalışmaları da yayınlanmaktadır.

DERGİNİN TARANDIĞI İNDEKSLER /ABSTRACTING AND INDEXING

AcademicKEYS

Academic Index

Academic Resource Index

BASE

CiteFactor

Clausthal University of Technology Library

Cosmos Impact Factor

Dergipark

DIIF

Directory of Research Journals Indexing

Eurasian Scientific Journal Index (ESJI)

EZB Elektronische Zeitschriftenbibliothek

Frankfurt University of Applied Sciences

Frei Universität Berlin Bibliothek

General Impact Factor

Google SCHOLAR

German National Serials Database (ZDB)

HLB Fulda University

Indexa

INDEX COPERNICUS

Infobaseindex

INTERNATIONAL INSTITUTE OF ORGANIZED RESEARCH (I2OR)

International Society for Research Activity (ISRAJIF)

International Citation Index ISEEK

JatsTech

Journalfactor

Katholische Universitat
OpenAIRE
Philipes Universitat Marburg
Road
Root INDEXING
Scientific Indexing Service (SIS)
Scholarimpact
Sindex SIS (<http://www.sindex.org/JournalList.aspx?ID=4675>)
Southwest-German Union Catalogue (SWB)
The Big Search Engine Index
UH Universitat Hamburg
Universiteits Bibliotheek Gent
Universitats Bibliothek Leipzig
UniKASSEL VERSITAT
WorldCAT

OKUYUCU MEKTUPLARI / LETTERS

Lütfen yayımlanan yazılar hakkındaki görüş, yorum ve önerilerinizi editöre gönderiniz.

Readers are highly encouraged to Express their views, comments or suggestions on published articles, to the editor.

Prof. Dr. Hakan AKDAĞ

ijonasstr@gmail.com

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 6, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2022

VOLUME:6, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2022

SAHİBİ / OWNER

Dr. Hakan AKDAĞ

EDİTÖR / EDITOR

Dr. Hakan AKDAĞ

SAYI EDITÖRÜ / ISSUE EDITOR

Dr. Bahri ATA

EDİTÖR YRD / VICE EDITOR

Dr. Selahattin KAYMAKCI

Dr. Fuat Serkan SAY

Dr. Hakan ALPTÜRKER

Dr. Anıl KALE

REDAKSİYON/ REDACTION

Dr. F. Serkan SAY

DİL EDITÖRLERİ/LANGUAGE EDITORS

Dr. Kağan BÜYÜKKARCI

Dr. İsmail Yavuz ÖZTÜRK

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Dr. Selahattin KAYMAKCI

Dr. Halil TOCAN

Dr. Adnan ALTUN

Dr. Yasin DOĞAN

Dr. Hakan AKDAĞ

İletişim / Communication

Dr. Hakan AKDAĞ – Mersin Üniversitesi | Eğitim Fakültesi 33000 MERSİN

Dr. Selahattin Kaymakcı – Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi 37000 KASTAMONU

Dr. F. Serkan SAY – Mersin Üniversitesi | Eğitim Fakültesi 33000 MERSİN

E-posta/e-mail: ijonasstr@gmail.com

Basım Tarihi /Published Time: Aralık – 2022 / December – 2022

ISSN:2618-5725

Danışma Kurulu ve Hakemler Advisory Board and Referees

Prof. Dr. Refik TURAN – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Nuri KÖSTÜKLÜ – Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK – Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet DOĞANAY – Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU – Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Bahri ATA- Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Cengiz DÖNMEZ – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ramazan SEVER – Giresun Üniversitesi

Prof. Dr. Süleyman İNAN – Denizli Pamukkale Üniversitesi

Prof. Dr. Marilyn JOHNSTON PARSONS, University of Illinois at Urbana-Champaign College of Education,

Prof. Dr. Necdet HAYTA – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mithat AYDIN – Pamukkale Üniversitesi

Prof. Dr. Handan DEVECİ – Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Hilary COOPER – University of Cumbria

Prof. Dr. Kadir ULUSOY – Mersin Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ – Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Ali ÇAKMAK – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Âdem SEZER – Uşak Üniversitesi

Prof. Dr. Yavuz ERİŞEN – Yıldız Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Kubilay YAZICI – Niğde Ömerhalis Demir Üniversitesi

Prof. Dr. Fatih AYDIN – Karabük Üniversitesi

Prof. Dr. Erkan DİNÇ – Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Ufuk ŞİMŞEK – Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Kadir KARATEKİN – Kastamonu Üniversitesi

Prof. Dr. Bayram TAY – Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Prof. Dr. Ufuk KARAKUŞ – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Bülent AKSOY – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Bülent AKBABA – Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN – Sakarya Üniversitesi

Prof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ – Gaziosman Paşa Üniversitesi

Prof. Dr. Özlem BEKTAŞ – Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Prof. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI –Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Prof. Dr. Muhammed SARI – Aksaray Üniversitesi

Prof. Dr. Elif ALADAĞ – Adnan Menderes Üniversitesi

Prof. Dr. Osman ÇEPNİ – Karabük Üniversitesi

Doç. Dr. Erkan YEŞİLTAŞ – Cumhuriyet Üniversitesi

Doç. Dr. Talip ÖZTÜRK – Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Filiz ZAYIMOĞLU ÖZTÜRK – Ordu Üniversitesi

Doç. Dr. Oğuzhan KARADENİZ – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU – Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi

Doç. Dr. Bahadır KILCAN – Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Yavuz TOPKAYA – Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Doç. Dr. Selman ABLAK – Cumhuriyet Üniversitesi

Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM – Aksaray Üniversitesi

Doç. Dr. İbrahim SARI – Dumlupınar Üniversitesi

Doç. Dr. Neval AKÇA BERK – Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Yusuf İNEL – Uşak Üniversitesi

Doç. Dr. Emine Karasu AVCI – Kastamonu Üniversitesi

Doç. Dr. Melike FAİZ – Kastamonu Üniversitesi

Doç. Dr. Murat Bayram YILAR – Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Doç. Dr. Fatma TORUN – Adıyaman Üniversitesi

Doç. Dr. Tevfik PALAZ – Gazi Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Ümit POLAT – Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Hatice DEMİRKAYA GEDİK – Aksaray Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi. Serpil DEMİREZEN – Akdeniz Üniversitesi

Dr. Öğrt. Üyesi Gülten YILDIRIM – Denizli Pamukkale Üniversitesi

Dr. Kudret AYKIRI – Pamukkale Üniversitesi

IJONASS

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 6, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2022

VOLUME:6, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2022

BU SAYININ HAKEMLERİ

THE REFEREES OF THIS ISSUE

- Prof. Dr. Zumrad RAHMANKULOVA – Özbekistan Milli Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI – Kastamonu Üniversitesi
Prof. Dr. Halil TOKCAN – Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Osman ÇEPNİ – Karabük Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KÖÇ – Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Yasin DOĞAN – Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ – Nevşehir HBV Üniversitesi
Prof. Dr. Nadire Emel AKHAN – Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Adnan ALTUN – Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Bahadır KILCAN – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Behice VARIŞOĞLU – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Umut BAŞAR – Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
Doç. Dr. İbrahim SARI – Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Celal VARIŞOĞLU – Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Doç. Dr. Eralp ERDOĞAN – Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf İNEL – Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Bayram YILAR – Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet VURGUN – Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Genç Osman İLHAN – Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. Turgay ÖNTAŞ – Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM – Aksaray Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa TAHİROĞLU – Nevşehir HBV Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuzhan KARADENİZ – Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Doç. Dr. Servet ÜZTEMUR – Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Suat POLAT – Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Doç. Dr. Erdi ERDOĞAN – Kırıkkale Üniversitesi
Doç. Dr. Tevfik PALAZ – Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa İÇEN – Yıldız Teknik Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Ünal ŞİMŞEK – Aksaray Üniversitesi
Dr. Öğrt. Üyesi Erhan YAYLAK – Ordu Üniversitesi

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi – IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 6, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2022

VOLUME:6, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2022

EDİTÖRDEN...

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi'nin (IJONASS) Kıymetli Okurları, Amerikalı ünlü düşünür ve eğitimci John Dewey "*Sosyal bilgiler, sosyal olan şeyleri çalışmaktır.*" der. Bu doğrultuda Dewey, yansıtıcı düşünme (reflective thinking) kapsamında sosyal bilgiler yaklaşımının altını çizerek bu dersi okul dersinin ötesinde bir bakış açısıyla yorumlamış, çevrenin ve hayatın insan onuruna uygun düzenlemesinde sorumluluk alacak ve harekete geçecek bireyler yetiştirilmesi konusuna kafa yormuştur. Ancak ülkemizde şimdiye kadar sosyal bilgiler eğitimine yönelik yapılan bilimsel çalışmalarda bu üçüncü yaklaşımı kayıracak ve bütün paydaşları tatmin edecek bir mecraya yönelmek maalesef mümkün olamamıştır.

Sosyal bilgiler dersinin icat edildiği bir göçmen ülkesi olan Amerika Birleşik Devletleri'nde "*The Social Studies*" ile "*Theory and Research in Social Education*" gibi dergiler yayın hayatına devam etmektedir. Bu dergilerde çıkan makaleler, ABD'nin farklı tarihî, sosyal ve ekonomik şartlarına bağlı olarak yerel, millî ve küresel sorunları ele almakta, durum tespiti yapmakta, farkındalık geliştirmekte ve çözüm önerileri sunmaktadır. "*The Social Studies*" dergisi 2022 yılı itibarıyla 113. cildini okurlarıyla buluşturmuştur. Öte yandan "*Theory and Research in Social Education*" adlı bilimsel dergi ise bu yıl 50. cildini çıkarmıştır. Diğer bir ifadeyle uluslararası alanda saygınlığı kabul edilen ve sosyal bilgiler eğitimine yönelik düzenli olarak yayınlanan bu dergilerden biri 113 yıllık iken diğeri ise 50 yıldır okurlarına hitap etmekte ve alana önemli katkılar sunmaya devam etmektedir. Bu dergilerin, yayın hayatına sosyal bilgiler öğretmenlerinin duygu, düşünce ve ders örneklerini paylaştığı ve vefeyât yazıları ile emeği geçen öğretmenleri andıkları bir dergi olarak başladıkları unutulmamalıdır.

Türkiye'de geçmişte, "*Tedrisat-ı İbtidaiye Mecmuası*", "*Tedrisat Mecmuası*", "*Talebe Defteri*", "*Muallimler Mecmuası*", "*Yeni Adam*", "*Bilgi Mecmuası*", "*İş ve Düşünce*", "*İlköğretim*", "*Pedagoji ve Eğitim Hareketleri*" gibi pek çok dergiye eğitim ve sosyal meselelere ilişkin yazılar serpiştirilmiştir. 2005'teki Eğitim Reformu'ndan sonra sosyal bilgiler eğitimine yönelik araştırmalara yeni boyutlar eklenmiş ve konu alanı odaklı dergiler çıkarılmaya başlamıştır.

Öte yandan fakülte ve enstitü çatıları altında yayın yapmaya başlayan sosyal bilimler içerikli dergiler de sosyal bilgiler eğitimine yönelik özel bir girişimde bulunmamışlardır.

Sosyal bilgiler eğitimine yönelik akademik yayın yapan bilimsel dergiler açısından ülkemiz değerlendirildiğinde konuya daha yeni giriş yaptığımızı söylemek pek de yanlış olmaz. Nitekim dergi yönetiminin nazik daveti üzerine bu sayıda misafir editörlüğünü üstlendiğim “Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi (IJONASS)” adlı dergimiz henüz 6 yaşında, 7’ye doğru emin adımlarla ilerliyor. Sürdürülebilirliğin ve niteliğin önemli olduğu bilimsel dergicilik faaliyetlerinde 2017 yılında yayın hayatına başlayan dergimizin her sayıda daha da geliştiğini görüyor, bundan büyük mutluluk duyduğumu da belirtmek istiyorum. Ancak gelmiş olduğumuz noktanın daha da ileriye gitmesi gerektiğini de belirtmek isterim. Bundan sonraki süreçte dergimizin ERIC, H. W. Wilson ve SSCI gibi üst indekslerde taranması, yayım dilinde Türkçenin yanı sıra tam metin İngilizceye geçilmesi, özellikle yabancı bilim insanlarının gerek editör gerekse yazar olarak katkı sunmaları ile uluslararası tanınırlık hususunda editör kurulunca gösterilen gayret ve özveriye kararlılıkla devam edilmesini öneriyorum.

Kıymetli Okurlarımız,

Misafir editör olarak makale kabulüne başladığımız süreçte dergimize yoğun ilgi gösterildi. Bu sayımızda birbirinden kıymetli ve hitap ettikleri alana önemli katkılar sunacağına inandığım 15 makale bulunmaktadır. Keşif temelli öğretim, oyunlaştırma, dijital vatandaşlık, afetler, iklim değişikliği, çevre eğitimi ve toplumsal bellek gibi farklı konuları içeren makaleler birbirinden kıymetli bilim insanları tarafından kaleme alındı. Makalelerin değerlendirmesine hakem olarak çok sayıda meslektaşımız da katkı verdi. Bu vesileyle sürece emek veren tüm paydaşlarımıza teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Dergimizin bir sonraki sayısının Cumhuriyet’imizin 100. yılı olan 2023 yılı Haziran ayında yayımlanacağını dikkatlerinize sunuyor, misafir editörlüğünü yürüttüğüm bu sayının sosyal bilgiler eğitimi alanına katkı sağlamasını, okuyanın ve istifade edeninin bol olmasını temenni ediyorum. Bu vesileyle büyük bir özen, dikkat ve sabır gerektiren bilimsel dergicilik faaliyetini tüm zorluklara rağmen yürütmeye çalışan meslektaşlarımı yürekten kutluyor, ileride ülkemizin sosyal bilgiler eğitimi alanında uluslararası düzeyde önemli vitrinlerinden biri olacağıma inandığım dergimize yayın hayatında başarılar diliyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Bahri ATA

Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi

Aralık – 2022

Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi – IJONASS

International Journal of New Approaches in Social Studies

CİLT: 6, SAYI: 2, YIL: ARALIK – 2022

VOLUME:6, ISSUE:2, YEAR: DECEMBER – 2022

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Editörden... /Editor's Note

İçindekiler / Contents

1. Ebru EREN (s. 139-144)

Platon'un Devlet'ine Göre Eğitim Politikaları

Education Policies according to Platon's Republic

2. Âdem KARACA – Bülent AKBABA (s. 145-163)

Tarih, Coğrafya ve Eğitim Araştırmalarında Toplumsal Bellek Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Articles on Collective Memory in History, Geography and Educational Studies

3. Ceylan AKCAN – Selman ABLAK (s. 164-182)

Eğitim Alanında Bilgi Okuryazarlığı ile İlgili Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis Of Studies On Information Literacy In Education

4. Uğur ÇAKIR – Bahadır KILCAN (s. 183-205)

Senaryo Tabanlı Eğitimin Ortaokul Öğrencilerinin Afetlere İlişkin Bilgi ve Tutum Düzeylerine Etkisi

The Effects of Scenario Based Training on Disaster Related Information and Attitude Levels of Secondary School Students

5. İlker DERE – N. Zeynep KIRAL (s. 206-224)

Türkiye'de Sosyal Bilgilerin Yakın Tarihi: 24 Yıllık Tecrübe (1998-2022)

The Recent History of Social Studies Education in Turkey: 23 Years of Experience (1998-2022)

6. Alena ÇATOVİÇ (s. 225-234)
Söz Edimleri Kuramı Bağlamında 16. Yüzyıl Bosnalı Divan Şairlerinin Mesnevilerinde Şair- Hâmi İlişkisi
Pragmatic Aspect of Relation Between Poet and Patron in Mathnawis by the 16th Century Bosnian Diwan Poets
7. Feruza SHAKİROVNA (s. 235-243)
The Role of English Fictional Literature in Developing Students' Socio-Cultural Competence
8. Turhan ÇETİN – Ümit YEL (s. 244-255)
Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla Ortaokul Öğrencilerinin İklim Değişikliği Kavramına Yönelik Zihinsel Yapılarının İncelenmesi
Investigation of Mental Structures of Secondary School Students towards the Concept of Climate Change by Using the Word Association Test
9. Orhan ÜNAL (s. 256-281)
Türkiye’de Eğitim Fakültesi Dergilerinde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi
Bibliometric Analysis of Articles Published in Journals of Faculty of Education in Turkey
10. Salim UYAR – Ufuk KARAKUŞ (s. 282-309)
Ortaokul Öğrencilerinin Çevre Algısının Belirlenmesinde Afiş Kullanımı
Poster Use In Determining The Environment Perception Of Social Students
11. Ali ÇOLAK – Talip ÖZTÜRK (s. 310-337)
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Dijital Vatandaşlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi
Examination of Pre-Service Social Studies Teachers' Digital Citizenship Levels in Terms of Certain Variables
12. Mehmet Akif İNESİ – Ali GÖKALP – Âdem SEZER (338-351)
Oyunlaştırma Tutum Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması
Validity And Reliability Study of The Gamification Attitude Scale
13. İbrahim ATAR – Mehmet KESEN (s. 352-366)
Okul Aile Birliği Hakkında Okul Yöneticilerinin Görüşlerinin İncelenmesi
Examination Of School Directors' Opinions About School Family Unity

14. Banu ÇULHA ÖZBAŐ – İzel KAYA (367-394)

Sosyal Bilgiler ğretmeni Adaylarının Keşif Temelli Sosyal Bilgiler ğretimine İlişkin İnanç ve Deneyimleri

Pre-Service Social Studies Teacher's Beliefs and Practices About Inquiry Based Social Studies

15. Tuba TOMBULOĐLU – Gaybullah BABAYAR (395-417)

Fergana Bölgesi'nde Yeni Bulunan Köktürk Yazıtı zerine

On The Kakturk Inscription Newly Discovered in The Fergana Region